

Projekt

z dnia 10 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY TURAWA**

z dnia 24 października 2025 r.

**w sprawie zmiany Uchwały nr LIII/401/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 26 czerwca 2023 r. w sprawie
uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Turawa na lata 2023 -2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. W Uchwale nr LIII/401/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 26 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Turawa na lata 2023 -2025 zmienionej Uchwałą nr LVIII/441/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 19 grudnia 2023 r., zmienionej Uchwałą nr IX/65/2024 Rady Gminy Turawa z dnia 18 grudnia 2024 r. oraz zmienionej Uchwałą nr XI/79/2025 Rady Gminy Turawa z dnia 28 lutego 2025 r., zmienia się załącznik nr 2 do Uchwały, który otrzymuje brzmienie jak załącznik nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Turawa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Iwona Duda

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE TURAWA NA LATA 2023 - 2025**

Rozdział 1.

Wstęp

Niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Turawa na lata 2023 – 2025, zwany w dalszej części dokumentu „Programem”, określa lokalną strategię Gminy w zakresie realizowania profilaktyki uzależnień poprzez zapobieganie oraz minimalizację szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Zadania w ramach Programu realizowane będą poprzez współpracę instytucji, organizacji pozarządowych, jednostek pomocniczych oraz osób fizycznych, działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Oprócz danych posiadanych przez Urząd Gminy w Turawa, do opracowania niniejszego Programu wykorzystano dane pozyskane m.in. z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie oraz Zespołu Interdyscyplinarnego. Program wpisuje się w cel operacyjny nr 2 określony w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025, który obejmuje profilaktykę i rozwiązywanie problemów zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Zadania w Programie obejmują m.in. kontynuację dotychczas realizowanych działań. Wśród nich wyróżnić należy:

- prowadzenie warsztatów i zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą w szkołach,
- pomoc terapeutyczna i prawna dla mieszkańców,
- prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży jako zadanie własne o charakterze obowiązkowym
- realizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych o charakterze profilaktycznym i prozdrowotnym,
- organizowanie integracyjnych wydarzeń prozdrowotnych dla rodzin.

Zjawisko popadania w uzależnienia jest jednym z poważniejszych problemów społecznych. Odnotować tu należy występowanie coraz większej ilości różnorodnych substancji psychoaktywnych oraz łatwiejszy do nich dostęp. Uzależnienia od tych substancji oraz uzależnienia behawioralne, w mniejszym lub większym stopniu zawsze powodują utratę zdrowia oraz przyczyniają się do występowania negatywnych zjawisk takich jak: przestępczość, przemoc, utrata pracy, pogorszenie relacji z bliskimi, ubóstwo a nawet bezdomność. W związku z powyższym niezbędne jest nie tylko szybkie reagowanie na powstające zagrożenia, lecz przede wszystkim podejmowanie skoordynowanych działań profilaktycznych mających zapobiec narastaniu problemu uzależnień. Realizacja Programu w lata 2023 – 2025 przypadnie na okres odroczonego skutku społecznego pandemii wirusa COVID -19. Sytuacja epidemiczna oraz związany z nią stres i podwyższony stan lęku, powszechna dezinformacja z pewnością jeszcze wpłyną na wzrost skali uzależnień nie tylko od substancji psychoaktywnych, stanowiących u wielu osób dość łatwo dostępne pozorne „lekarstwo” na poczucie zagrożenia. Ponadto wdrożone długotrwałe lub doraźnie działania takie jak praca i nauka zdalna czy kolejne lockdowny i obowiązek kwarantanny, implikowały negatywne skutki w postaci rozwoju uzależnień behawioralnych, w tym szczególnie e-uzależnień, związanych z wykonywaniem czynności w sieci (np. zakupoholizm, uzależnienie od gier i smartfona, gry hazardowe przez Internet, korzystanie z mediów społecznościowych i komunikatorów).

Dokładne zbadanie jakie skutki przyniosła epidemia w sferze uzależnień, będzie wymagać dłuższej perspektywy czasowej oraz stałego monitorowania sytuacji. Stąd lokalne władze, instytucje i organizacje, powinny także brać pod uwagę epidemię COVID - 19 i związane z nią zjawiska psychospołeczne jako istotny czynnik w projektowaniu i realizowaniu działań profilaktycznych oraz zaradczych w zakresie uzależnień.

1.1. Kluczowe definicje z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom

W tym podrozdziale zostały scharakteryzowane niektóre pojęcia z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, które są ujęte w niniejszym Programie. Hasła i definicje zostały zaczerpnięte z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021- 2025 oraz Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

1. Profilaktyka uniwersalna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków

odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój, działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym; przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

2. Profilaktyka selektywna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego; działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

3. Profilaktyka wskazująca – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami; są to też niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

4. Ryzykowne picie alkoholu – rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu), niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

5. Szkodliwe picie alkoholu – rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g oraz więcej w tygodniu przez mężczyznę; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

6. Nadużywanie alkoholu - występuje w przypadku stwierdzenia problemowego wzorca spożywania alkoholu, który prowadził do pojawienia się istotnych klinicznie zaburzeń, występujących pod postacią co najmniej jednego z poniżej wymienionych objawów w okresie ostatnich 12 miesięcy: spożywanie alkoholu powodujące zaniedbanie głównych obowiązków w pracy, w szkole lub w domu, powtarzające się spożywanie alkoholu w sytuacjach, w których jest to ryzykowne (np. prowadzenie samochodu lub obsługiwanie maszyn przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu), powtarzające się konflikty z prawem związane z piciem alkoholu, picie alkoholu pomimo faktu, że jego spożywanie prowadzi do problemów społecznych lub interpersonalnych (np. kłótnie z małżonkiem związane z piciem alkoholu).

7. Uzależnienie od alkoholu – według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10) to przewlekłe zaburzenie charakteryzujące się występowaniem, co najmniej trzech z sześciu typowych objawów w okresie ostatniego roku. Te objawy to: silna potrzeba picia alkoholu, trudności w kontrolowaniu zachowań związanych z piciem alkoholu, objawy

abstynencyjne, występowanie tolerancji na coraz większe dawki alkoholu, postępujące zaniedbywanie alternatywnych przyjemności lub zainteresowań z powodu picia alkoholu, picie alkoholu pomimo wiedzy o jego szkodliwości.

8. FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych – niediagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia zachowania wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol wypijany przez kobietę w ciąży.

9. Leczenie uzależnienia – działania służące niwelowaniu objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub związanych z uzależnieniem behawioralnym. Przykładami takich działań są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, detoks.

10. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych – zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych na organizm, charakteryzujący się zmiennym zachowaniem lub nieadekwatnymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub czasowo tych środków lub substancji, w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia skutków wywołanych ich brakiem.

11. Uzależnienie behawioralne – tym terminem określa się takie formy zachowań, które są związane z wykonywaniem pewnych czynności (bulimia, anoreksja, kompensacyjne odżywianie, hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. Stosowane są również zamiennie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne/ nałogowe/problemowe czy zaburzenia zachowania.

12. Przemoc w rodzinie - jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne oraz emocjonalne u osób dotkniętych przemocą.

13. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego opracowany i wdrażany we współpracy przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychologii i Neurologii.

Rozdział 2.

Podstawy prawne Programu

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. w sprawach z zakresu ochrony zdrowia należy do zadań własnych gminy. Niniejszy Program został opracowany i przyjęty do realizacji na podstawie: art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Ww. przepisy stosuje się w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r. co oznacza, że Program obejmuje ustawową możliwość ujęcia w jego zapisach działań również w kierunku profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

2.1. Ustawowe zadania, obowiązki i kompetencje gminy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu

Do zadań należą w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) (uchylony),
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Do zakresu kompetencji i obowiązków gminy w zakresie lokalnej polityki wobec stosowania alkoholu należą:

- 1) obowiązek uchwalania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- 2) obowiązek powołania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 4) pobieranie opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 5) obowiązek podejmowania uchwał w sprawie ograniczania dostępności alkoholu (ustalenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych) oraz ich konsultacja z jednostkami pomocniczymi gminy,
- 6) uprawnienie do wprowadzenia ograniczeń w nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach,
- 7) realizacja procedury zobowiązania do leczenia odwykowego przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych.

2.2. Ustawowe zadania gminy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii):

Zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem narkomanii,

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej, w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2.3. Zgodność Programu z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 – 2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji Narodowego Programu Zdrowia niezbędne jest uwzględnienie skutków zdrowotnych i społecznych wywołanych przez epidemię wirusa COVID-19 na zdrowie populacji naszego kraju.

Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Przy opracowywaniu niniejszego Programu uwzględniono zadania wymienione w Narodowym Programie Zdrowia, które będą realizować cel strategiczny nr 2 „Profilaktyka uzależnień”. Zgodnie z zapisami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025² należą do nich:

Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom:

- Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom,
- Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu),
- Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z problemem alkoholowym i ich rodzin,

- Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Uzależnienie od tytoniu (nikotyny):

- Ograniczanie dostępności fizycznej i ekonomicznej wyrobów tytoniowych i powiązanych,
- Realizacja szkoleń personelu medycznego w zakresie leczenia uzależnienia od nikotyny oraz prowadzenie Telefonicznej Poradni Pomocy Palącym,
- Ułatwianie wychodzenia z nałogu używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów przez zapewnienie dostępu do świadczeń specjalistycznych,
- Prowadzenie współpracy międzynarodowej dotyczącej polityki ograniczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów oraz płynów do ponownego ich napełniania,
- Prowadzenie nadzoru nad zawartością składników w wyrobach tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobach tytoniowych oraz płynach do ponownego ich napełniania,
- Zapewnienie skutecznego przestrzegania przepisów obowiązującego prawa w zakresie polityki antynikotynowej.

Uzależnienie od alkoholu:

- Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej,
- Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD,
- Wdrożenie w podstawowej opiece zdrowotnej procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie,
- Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu,
- Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,
- Ograniczanie skali przemytu i liczby nielegalnych miejsc odkazania alkoholu.

Uzależnienia od narkotyków:

- Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP,
- Prowadzenie poradnictwa w ramach ogólnopolskiego telefonu zaufania oraz poradni internetowej,
- Objęcie leczeniem substytucyjnym co najmniej 30% osób uzależnionych od opioidów w każdym województwie,

- Zwiększanie liczby programów terapeutycznych skierowanych do użytkowników przetworów konopi i osób uzależnionych od nich,
- Realizacja działań mających na celu ograniczenie podaży środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.

Uzależnienia behawioralne (od zachowań):

- Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania,
- Rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna realizowane w szczególności przez zapewnienie dostępu do oddziaływań pomocowych dla problemowych i patologicznych hazardzistów, osób z innymi uzależnieniami behawioralnymi oraz ich bliskich,
- Poszerzanie i udoskonalanie oferty programów wczesnej interwencji, skierowanych do jednostek lub grup narażonych na czynniki ryzyka,
- Prowadzenie badań dotyczących uzależnień behawioralnych oraz monitorowanie i ewaluacja podejmowanych działań.

2.4. Inne akty prawne

Niniejszy Program został opracowany również zgodnie z poniższymi aktami prawnymi:

- 1) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1670 z późn.zm.),
- 2) ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 799 z późn zm.),
- 3) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.),
- 4) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn zm.),
- 5) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.),
- 6) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.),
- 7) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.),
- 8) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 83, z późn zm.),
- 9) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917 z późn zm.),
- 10) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 -2025 (t.j.Dz. U. poz. 642 z późn.zm.),
- 11) Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej,

informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.1449 z późn. zm.),

12) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 209 poz. 1245 z późn. zm.).

Rozdział 3.

Charakterystyka Gminy Turawa i środowiska lokalnego z uwzględnieniem występujących problemów społecznych oraz zasobów pomocowych

3.1. Charakterystyka Gminy Turawa

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku liczba ludności gminy Turawa wyniosła 9887 osób, z czego 5076 stanowiły kobiety, a mężczyźni 4820. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco:

9887 osób ogółem		
Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
1497 osób	6310 osoby	2080 osób

Tabela 1: Liczba mieszkańców Gminy Turawa, stan na dzień 31.12.2022 r. (źródło GUS)

Z danych GUS wynika, że na koniec 2021 roku, osób w wieku przedprodukcyjnym było w Gminie Turawa 1497, natomiast osób w wieku produkcyjnym 6310, a w wieku poprodukcyjnym 2080. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Turawa w ubiegłym roku wynosiła 134, w tym 55% stanowiły kobiety, 45% mężczyźni. W porównaniu do grudnia 2021 r. liczba osób zarejestrowanych w PUP Opole z terenu Gminy Turawa zmalała o 17 osób. Na terenie Gminy jest łącznie 7 szkół podstawowych (w tym dwie prowadzone przez stowarzyszenia), w których w roku szkolnym 2021/2022 naukę rozpoczęło lub kontynuowało łącznie 795 uczniów. W Gminie jest też 6 przedszkoli (w tym jedno niepubliczne), do których w ubiegłym roku szkolnym uczęszczało łącznie 247 dzieci. Na terenie Gminy nie ma obecnie żadnej ponadpodstawowej.

3.2. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Turawa

W 2022 roku skład GKRPA Turawie liczył 5 osób tj. Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Gminie Turawa, 2 przedstawicieli GOPS w Turawie, przedstawiciel Komisariatu Policji w Ozimku oraz przedstawiciel jednostek oświatowych – pedagog z PSP w Turawie. W ubiegłym roku Komisja odbyła łącznie 13 posiedzeń. Podczas spotkań Komisji prowadzono głównie rozmowy motywujące z osobami zgłoszonymi do Komisji w przedmiocie podjęcia leczenia uzależnienia od alkoholu, opiniowano wnioski przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, prowadzono rozmowy diagnozujące lokalne potrzeby i możliwości w zakresie działań profilaktycznych i terapeutycznych. W ubiegłym roku prowadzono postępowania wobec 11 osób zgłoszonych do GKRPA. Prowadzono również rozmowy z 11 członkami rodzin osób objętych postępowaniami Komisji. Ponadto wydano 20 postanowień w przedmiocie pozytywnego zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Nie wydano postanowień negatywnie opiniujących. W 2022 r. wszczęto dwie kontrole punktów sprzedaży alkoholu w Gminie (kontrole zakończono w 2023 r.). Członkowie Komisji zostali powołani do 10 grup roboczych powołanych w ramach Procedur „Niebieskich Kart” wszczętych w związku ze stwierdzeniem lub podejrzeniem występowania przemocy w rodzinach. Wzięli również udział w 4 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego w Turawie. Ponadto w ramach prac Komisji prowadzono niezbędną dokumentację pracy (m.in. protokoły z posiedzeń, wydawanie postanowień, prowadzenie niezbędnych ewidencji, wezwania na posiedzenia, udzielanie odpowiedzi uprawnionym instytucjom na temat osób objętych działaniami Komisji).

3.3. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie w 2021 r. świadczył pomoc społeczną również osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w myśl przepisów art. 7 pkt.13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Rodzinom tym udzielone zostały różne formy wsparcia, a w szczególności: praca socjalna (w tym poradnictwo) zasiłki stałe, opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, pomoc w formie posiłku, zakup opału, a także usługi opiekuńcze dla osób starszych i z niepełnosprawnością, u których występuje problem alkoholizmu członka rodziny. W 2022r. nie udzielono natomiast pomocy z powodu narkomanii w rodzinie.

3.4. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Turawa

W celu wypracowania sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie w Gminie Turawa powołany został Zespół Interdyscyplinarny w działający na podstawie Uchwały Rady Gminy Turawa nr XXVIII/96/2020 z dnia 6.04.2020 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Zespół ten składa się z 17 osób – przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem zespołu jest podjęcie czynności mających na celu poprawę sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą.

W 2022 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Turawa tworzył grupy robocze. Prace w ramach grup roboczych prowadzone były w zależności od problemów występujących w indywidualnych przypadkach lub wynikających z potrzeb zgłaszanych przez Zespół Interdyscyplinarny. W 2022 r. funkcjonowało 15 grup mroboczych, które łącznie odbyły 34 posiedzenia. W 2022 r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 8 Niebieskich Kart z czego:

- 5 kart wszczętych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie,
- 2 karty wszczęte przez Policję,
- 1 karta wszczęta przez Ochronę zdrowia.

W 2022 r. kontynuowano ponadto działania w ramach 7 procedur wszczętych w 2021 r. 1 procedura „Niebieskiej Karty” równolegle była prowadzona także przez Zespół Interdyscyplinarny powołany w innej gminie. W 2022 r. zakończono 7 procedur Niebieskiej Karty z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego jej stosowania (na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”).

W związku z wszczęciem procedur Niebieskiej Karty, do pracy w danej rodzinie powoływane są tzw. grupy robocze, w skład których wchodzi specjaliści z różnych instytucji pomocowych, w tym Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2022 r. Członkowie byli powołani w skład 10 takich grup, w związku ze stwierdzeniem w rodzinach, w których występuje przemoc, także problemu nadużywania alkoholu.

3.5. Komisariat Policji w Ozimku

Komisariat Policji w Ozimku realizuje zadania określone w podstawowym akcie prawnym, jakim jest ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.). Funkcjonariusze Policji podejmowali m.in. interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych oraz interwencje „domowe” w związku z podejrzeniem stosowania przemocy pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających. W latach 2019 – 2021 liczba osób z terenu Gminy Turawa umieszczonych w Izbie Wyrzeźwień działającej w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu wyniosła:

2019 r.	2020 r.	2020 r.
6 osób	4 osoby	4 osoby

Tabela 2: Liczba osób z terenu G. Turawa umieszczonych w IW w MOPOBiU w Opolu w latach 2019-2021 (źródło KP w Ozimku)

W celu prowadzenia działań profilaktycznych i poprawy bezpieczeństwa szczególnie dzieci i młodzieży, funkcjonariusze Policji prowadzili w szkołach spotkania z zakresu m.in. bezpieczeństwa w miejscach publicznych oraz konsekwencji zachowań ryzykownych, w tym hate'u rówieśniczego.

3.6. Inne podmioty realizujące zadania w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

- 1) Urząd Gminy w Turawie,
- 2) Jednostki Pomocnicze Gminy – Sołectwa,
- 3) Placówki Oświatowe na terenie Gminy,
- 4) Organizacje pozarządowe,
- 5) Poradnie leczenia uzależnień m.in. w Opolu i Ozimku,
- 6) Sąd Rejonowy w Opolu,
- 7) Prokuratura Rejonowa w Opolu,
- 8) Społeczność lokalna.

Rozdział 4. Rynek alkoholowy w Gminie Turawa

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przepisy prawa miejscowego tj. Uchwała nr LIII/402/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 26 czerwca 2023 r. w sprawie określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Turawa. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona w uchwale Rady Gminy wynosi obecnie:

1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				Ogółem
wg zawartości alkoholu				wg zawartości alkoholu				
do 4,5% (oraz piwo)	Od 4,5 % do 18% (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18%	Razem	do 4,5% (oraz piwo)	Od 4,5 % do 18% (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18%	Razem	
45	35	40	120	60	35	45	140	260

Tabela 3: Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona w uchwale Rady Gminy Turawa

Według stanu na dzień 31.12.2021 r., liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożywania poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosiła **31 punktów**, natomiast liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożywania w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) wynosiła **38 punktów**.

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. liczba ważnych zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła:

- 1) **81 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 2) **87 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Łącznie w całym 2021 roku wydano przedsiębiorcom następującą liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Turawa:

1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				Ogółem
wg zawartości alkoholu				wg zawartości alkoholu				
do 4,5% (oraz piwo)	Od 4,5 % do 18% (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18%	Razem	do 4,5% (oraz piwo)	Od 4,5 % do 18% (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18%	Razem	
8	6	7	21	16	13	15	44	65

Tabela 4: Liczba wydanych zezwoleń dla przedsiębiorców na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Turawa w 2021 r. (źródło dane UG w Turawie)

Ponadto w 2021 r. wydano jedno zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorcy, którego działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, oraz 17 zezwoleń na jednorazową sprzedaż napojów alkoholowych, z czego 13 z nich wydano przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia, a 4 jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych.

Liczba decyzji wydanych przedsiębiorcom w 2021 r. w Gminie Turawa o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wynosiła **39** z czego:

- 1) 28 – likwidacja punktu sprzedaży,
- 2) 6 – zmiana składu osobowego spółki cywilnej,
- 3) 5 - niezłożenie oświadczenia, o którym mowa w art. 111 ust. 4, lub niedokonanie opłaty w wysokości określonej w art. 111 ust. 2 i 5 w terminach, o których mowa w art. 111 ust. 7.

Ze względu na trwającą pandemię wirusa SARS-CoV-2, 15 kwietnia 2021 r. Rada Gminy Turawa podjęła Uchwałę Nr XXX/184/2021 w sprawie zwolnienia z opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w roku 2021. Z powyższego zwolnienia z opłaty skorzystało 35 punktów gastronomicznych.

Łączna wartość alkoholu sprzedanego w 2021 r. na terenie Gminy (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych) wyniosła:

wg zawartości alkoholu			Ogółem
do 4,5% (oraz piwo)	Od 4,5 % do 18% (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18%	
7 186 741.27 zł	2 556 945.37 zł	8 088 967.02 zł	17 832 653.66 zł

Tabela 5: Łączna wartość alkoholu sprzedanego w 2021 r. na terenie Gminy Turawa (źródło UG w Turawie)

Rozdział 5.

Cele i zadania realizowane w ramach Programu

5.1. Cele Programu

Celem nadrzędnym niniejszego Programu jest polepszenie stanu zdrowia mieszkańców Gminy Turawa poprzez wdrażanie profilaktyki i rozwiązywanie problemów nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także niwelowanie problemów uzależnień behawioralnych oraz pozostałych zachowań ryzykownych. Cel ten, realizowany będzie w szczególności poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

- 1) Zmniejszenie skali uzależnień i innych zachowań ryzykownych wśród różnych grup mieszkańców Gminy Turawa poprzez wdrażanie działań profilaktyczno – edukacyjnych, prozdrowotnych oraz działania mające na celu edukację publiczną i podnoszenie świadomości w zakresie uzależnień i zachowań ryzykownych.
- 2) Zapewnienie interdyscyplinarnego wsparcia osobom i rodzinom z problemami uzależnień, poprzez m.in. zapewnienie pomocy terapeutycznej, prawnej i innej niezbędnej dla ww. grupy.
- 3) Wspieranie podmiotów prowadzących działania w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

5.2. Zadania realizowane w ramach Programu

Cele operacyjne ujęte w podrozdziale 5.1. Programu, realizowane będą poprzez następujące zadania:

Cel 1: Zmniejszenie skali uzależnień i innych zachowań ryzykownych wśród różnych grup mieszkańców Gminy Turawa poprzez wdrażanie działań profilaktyczno – edukacyjnych, prozdrowotnych oraz działania mające na celu edukację publiczną i podnoszenie świadomości w zakresie uzależnień i zachowań ryzykownych.

- 1) Wdrażanie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.
- 2) Wdrażanie programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.
- 3) Finansowanie programów profilaktycznych, warsztatów, szkoleń itp. dla dzieci i młodzieży, nauczycieli, pedagogów, rodziców i innych odbiorców i realizatorów Programu.
- 4) Organizowanie i finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych o charakterze profilaktycznym i prozdrowotnym.
- 5) Prowadzenie i finansowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Turawa.
- 6) Rozbudowa oferty integracyjnej poprzez organizowanie i finansowanie alternatywnych form rozrywki i spędzania wolnego czasu, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych – promowanie aktywnego stylu życia, także offline, w gronie rodziny i znajomych.
- 7) Psychoedukacja oraz prowadzenie działań informacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych na temat zagrożeń związanych z używaniem i nadużywaniem nowoczesnych technologii, w tym wynikających z pracy zdalnej.
- 8) Edukacja i upowszechnianie wiedzy na temat wczesnego rozpoznawania ryzyka uzależnień behawioralnych.
- 9) Prowadzenie kampanii społecznych, zakup oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych o tematyce uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.
- 10) Organizowanie, wspieranie merytoryczne i finansowanie konkursów dla dzieci, młodzieży i dorosłych o charakterze prozdrowotnym, profilaktycznym.
- 11) Organizowanie lub finansowanie udziału w szkoleniach, warsztatach, wizytach studyjnych, seminariach i konferencjach zawodowych dla różnych grup i podmiotów, w tym pracowników administracji samorządowej, pomocy społecznej, radnych, członków GKRPA, ZI, lekarzy, specjalistów terapii uzależnień i psychologów, terapeutów, nauczycieli i innych osób realizujących działania profilaktyczne.
- 12) Prowadzenie działań w kierunku doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczących m.in. wczesnego rozpoznawania symptomów uzależnień oraz umiejętności wczesnego reagowania.

13) Zakup/subskrypcja branżowej literatury/ czasopism tematycznych/dostępu do płatnych serwisów tematycznych oraz narzędzi badawczych dla osób realizujących zadania w ramach Programu.

14) Wspomaganie i finansowanie tworzenia, modernizacji i doposażenia infrastruktury sportowo – rekreacyjnej jako zwiększenie dostępności do zajęć informacyjno-edukacyjnych połączonych z rozwojem fizycznym dzieci i młodzieży, prowadzonych w oparciu o program profilaktyczny lub prozdrowotny.

15) Realizacja działań w zakresie wiedzy na temat szkodliwości picia alkoholu w ciąży oraz szkolenie kadr w zakresie umiejętności rozpoznawania syndromu FASD, i podejmowania interwencji wobec kobiet pijących alkohol w ciąży.

16) Remont, adaptacja lub/i przystosowanie pomieszczeń, które stanowią bądź stanowiły miejsca pracy z dziećmi i młodzieżą celem ich dostosowania do prowadzenia działalności placówki wsparcia dziennego.

17) Remont, adaptacja lub/i przystosowanie już funkcjonujących na terenie Gminy Turawa placówek wsparcia dziennego celem podniesienia standardów prowadzenia w nich zajęć z dziećmi i młodzieżą.

Cel 2: Zapewnienie interdyscyplinarnego wsparcia osobom i rodzinom z problemami uzależnień, poprzez m.in. zapewnienie pomocy terapeutycznej, prawnej i innej niezbędnej dla ww. grupy.

1) Udzielanie interdyscyplinarnego poradnictwa i konsultacji wg potrzeb osób korzystających dla osób i rodzin z problemem uzależnienia oraz innych zachowań ryzykownych.

2) Finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych.

3) Realizacja programów edukacyjnych i terapeutycznych, warsztatów oraz tworzenie grup wsparcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych dotkniętych problemem uzależnienia, współuzależnienia i przemocą w rodzinie.

4) Wspieranie działalności środowiskowej w zakresie wzajemnej pomocy osób z problemem alkoholowym, w tym tworzenie lokalnych grup wsparcia.

5) Edukacja publiczna upowszechniająca wiedzę na temat rozpoznawania i reagowania na zjawisko przemocy domowej, w tym przemocy psychicznej i ekonomicznej (informatory, ulotki, poradniki, broszury, warsztaty, pikniki, wydarzenia o tematyce profilaktycznej).

6) Stała współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Turawie, w tym udział Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie w posiedzeniach ZI i grupach roboczych.

7) Współpraca z jednostkami, podmiotami i osobami realizującymi zadania w ramach Programu w celu pomocy osobom dotkniętym problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.

8) Organizowanie, finansowanie i wspieranie działalności punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

9) Współorganizacja rozmaitych przedsięwzięć o charakterze pomocowym, interwencyjnym, edukacyjnym oraz profilaktycznym, realizowanych przez różne podmioty i instytucje.

10) Finansowanie działań skierowanych m.in. do kierowców mających na celu zmniejszenie zjawiska nietrzeźwości podczas prowadzenia pojazdów.

11) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie w tym m.in. zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej, w tym pokrywanie wymaganych prawem kosztów działań GKRPA, zapewnienie środków na wynagrodzenia dla członków Komisji oraz sfinansowanie kontroli przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy.

12) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel 3: Wspieranie podmiotów prowadzących działania w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

1) Tworzenie lokalnych diagnoz i dokumentów strategicznych (analizy, strategię, diagnozy itp.) związanych m.in. z problemami uzależnień, w celu rozeznania potrzeb Gminy Turawa w zakresie działań profilaktycznych i pomocowych.

2) Dofinansowywanie lokalnych wydarzeń rekreacyjnych mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, promujących działania profilaktyczne, prozdrowotne i edukacyjne.

3) Dofinansowywanie inicjatyw lokalnych mających na celu tworzenie miejsc i warunków do uprawiania sportu, zabawy, rekreacji i wypoczynku, połączonych z aktywnymi działaniami o charakterze profilaktycznym i promującym zdrowy styl życia.

4) Wspieranie profilaktycznej i prozdrowotnej działalności lokalnych inicjatyw, nieformalnych grup oraz kół zainteresowań.

5) Wspieranie działalności szkół, przedszkoli, w dziedzinie dofinansowywania do wyjazdów na wycieczki, zielone szkoły, w czasie których organizowane będą zajęcia związane z profilaktyką uzależnień, głównie dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

6) Wspieranie działalności klubów abstynenckich.

7) Współpraca z Policją oraz Strażą Pożarną w zakresie prowadzenia działań informacyjnych dla dzieci, dotyczących zachowań na drogach oraz dla kierowców, dotyczące konsekwencji jazdy pod wpływem alkoholu.

5.3. Grupa docelowa Programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Turawa, ze szczególnym uwzględnieniem osób i grup narażonych na problem uzależnień różnego typu. Adresatami są również osoby realizujące działania w ramach niniejszego Programu. Są to: dzieci i młodzież szkolna, rodzice, nauczyciele wychowawcy, pedagodzy szkolni, rodziny osób z problemem alkoholowym lub narkotykowym, osoby i rodziny uwikłane w problem przemocy w rodzinie, osoby pijące nadmiernie, w tym uzależnione od alkoholu, użytkownicy narkotyków oraz osoby uzależnione, konsumenci i sprzedawcy alkoholu, seniorzy, kierowcy, pracownicy podmiotów i instytucji zajmujących się profilaktyką uzależnień.

Rozdział 6.

Monitorowanie realizacji Programu oraz jego finansowanie

6.1. Monitorowanie realizacji Programu

Realizację Programu oraz koordynację zadań w nim zawartych prowadzić będzie Urząd Gminy w Turawie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez m.in.:

a) przedłożenie sprawozdania Radzie Gminy z realizacji Programu w poszczególnych latach jego obowiązywania (do 30 czerwca następnego roku, zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),

- b) sprawozdania m.in. dla Opolskiego Urzędu Marszałkowskiego oraz Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- c) bieżące monitorowanie działań w ramach niniejszego Programu.

6.2. Finansowanie realizacji zadań w ramach Programu, w tym zasady wynagradzania Członków GKRPA w Turawie

Realizacja zadań wynikających z niniejszego Programu finansowana będzie z:

- a) opłat z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wnoszonych na rachunek bankowy Urzędu Gminy w Turawie przez podmioty prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- b) grantów i dotacji celowych (w tym pochodzących z Funduszy Europejskich),
- c) innych środków np. darowizn przeznaczonych na sfinansowanie działań w ramach niniejszego Programu.

Osobom powołanym w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Turawa przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, według następujących zasad:

- 150,00 zł brutto za jedno przeprowadzenie kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych,
- 450,00 zł brutto (ryczałtowo) dla Przewodniczącego Komisji - za zwołanie, udział oraz prowadzenie dokumentacji posiedzenia Komisji min. raz w miesiącu kalendarzowym
- 400,00 zł brutto (ryczałtowo) dla każdego Członka Komisji – za udział w posiedzeniach Komisji i prowadzenie dokumentacji spraw tj. co najmniej jednego posiedzenia w miesiącu kalendarzowym.

Powyższe kwoty ustala się bez względu na ilość posiedzeń, z zastrzeżeniem, że aby wynagrodzenie zostało wypłacone, musi odbyć się minimum jedno posiedzenie Komisji w miesiącu kalendarzowym. Wynagrodzenie wypłaca się na podstawie listy obecności, tylko w przypadku udziału w minimum jednym posiedzeniu w ciągu miesiąca kalendarzowego.

**Plan Finansowy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Turawa lata 2023 –
2025**

Plan na rok 2025 r.

L.p.	Nazwa celu (zgodnie z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Turawa na lata 2023 –2025	Kwota przeznaczona na sfinansowanie zadań w ramach celu w 2025 r.	Źródło finansowania
1.	Zmniejszenie skali uzależnień i innych zachowań ryzykownych wśród różnych grup mieszkańców Gminy Turawa poprzez wdrażanie działań profilaktyczno –edukacyjnych oraz działania mające na celu edukację publiczną i podnoszenie świadomości w zakresie w zakresie uzależnień i zachowań ryzykownych.	892 000,00zł	Środki finansowe pochodzące z opłat z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wnoszonych przez podmioty prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2.	Zapewnienie interdyscyplinarnego wsparcia osobom i rodzinom z problemami uzależnień, poprzez m.in. zapewnienie pomocy terapeutycznej, prawnej i innej niezbędnej dla ww. grupy.	160 000,00zł	Wpływy z części opłat przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.
3.	Wspieranie podmiotów prowadzących działania w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.	100 000,00zł	
Razem		1 152 000,00zł	

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

Realizacja ww. zadań prowadzona jest w Gminie Turawa w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Turawa na lata 2023 -2025 przyjęty przez Uchwałą nr LIII/401/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 26 czerwca 2023 r. Przedmiotowy Program finansowany jest głównie z opłat pochodzących z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wnoszonych na rachunek bankowy Gminy przez podmioty prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Istnieje konieczność aktualizacji Planu finansowego stanowiącego załącznik nr 2 do Programu na 2025 rok z uwagi na potrzeby w zakresie wydatkowania środków na profilaktykę uzależnień, w tym dostosowania planowanych wydatków do aktualnych zadań i priorytetów Gminy Turawa w obszarze działań profilaktycznych. Aktualizacja pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie dostępnych środków finansowych, zapewni ciągłość realizowanych przedsięwzięć oraz umożliwi wdrożenie ewentualnych nowych inicjatyw odpowiadających bieżącym potrzebom społeczności lokalnej.